

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

RECENZII

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

CÂNTECUL DE LEBĂDĂ DUPĂ 20 DE ANI... Voislava Stoianovic, *Додури и прожимања/Contacte și interferențe*. Timișoara, 2009, 273 p., ediție îngrijită de Stevan Bugarski

În cadrul relațiilor culturale, literare și lingvistice româno-sârbe s-a mai adăugat, recent, o pagină. În ediția Uniunii Sârbilor din România a apărut în memoria regretatei profesoare Voislava Stoianovici, lector dr. la Catedra de limbi și literaturi slave, de la a cărei trecere în neființă au trecut 20 de ani, un volum biobibliografic de studii și articole. Îngrijit de neobositul „cronicar” Stevan Bugarski, volumul comemorativ înmănușează cele mai importante lucrări răsfrîte în periodice, care vin să încheie o viață dedicată pe altarul activității de dascăl și de cercetare.

Apreciat cadru didactic al secției de filologie sârbocroată cu o ținută academică ireproșabilă, traducător de excepție din literatura sârbocroată și română, aducând mari servicii în plan cultural celor două culturi, fin critic și istoric literar, în special al literaturii de expresie sârbă din țara noastră, profesoara Voislava Stoianovici a fost o personalitate cunoscută în țară și în străinătate.

Născută la 18 aprilie 1934 la Belobreșca, județul Caraș-Severin, Voislava Stoianovici a urmat cursurile Liceului pedagogic sârb din Timișoara, (1948-1953). După un stagiul de profesorat în satul natal și de ziaristică la săptămânalul „Pravda”, a frecventat secția de limba și literatura sârbocroată a Facultății de filologie din București, absolvită cu rezultate de excepție în 1960. Din 1962 își începe activitatea didactică universitară ca preparator, asistent, apoi lector la Catedra de limbi slave a aceleiași facultăți. Excelentă cunoscătoare a literaturii sârbe și croate, își susține în 1972 teza de doctorat *Romanul iugoslav contemporan*, care, din nefericire, nu a fost publicată.

A fost titulara cursului de literatură, epoca romantismului, în acest sens publicând cursul: *Istorija jugoslovenske književnosti. Epoha srpskog romantizma* (Istoria literaturilor iugoslave. Epoca romantismului sârb), București, 1973. Înalta competență științifică și didactică, pasiunea neobosită a vocației de dascăl, generozitatea spirituală s-au reflectat mereu în prelegerile sale de literatură de o deosebită ținută universitară, de care ne-am bucurat generații de studenți. A elaborat manuale școlare în colaborare cu profesorii Mirco Jivcovići și Milivoj Georgijević. Este, de asemenea, coautoare la *Dicționarul de termeni lingvistici*.

Vocația de dascăl s-a împletit în mod fericit cu cea de cercetător. Este autoarea a peste 50 de articole și studii cu tematică din literaturile iugoslave, a relațiilor literare româno-sârbe, a literaturilor slave contrastive, multe dintre acestea prezentate la diverse manifestări științifice la nivel național și internațional.

În volumul recenzat, intitulat inspirat *Додури и прожимања* (Contacte și interferențe) sunt adunate cele mai importante studii publicate în periodice de-a lungul vieții, structurate în patru capitole. Volumul debutează cu o succintă biografie și o listă exhaustivă de lucrări, precum și de un cuvânt înainte, drept argument al acestei întreprinderi dificile ale îngrijitorului. Primele două capitole, *Уметност узajамности* (Arta receptării reciproce), precum și *Чар и горчина превођења* (Vraja și amarul traducerii) vizează studii de traductologie, recenzii, prefețe, privind activitatea de traducere, de promovare a literaturilor iugoslave în spațiul cultural românesc.

Povestirile lui Ivo Andrić, romanele lui Mihailo Lalić și Borisav Pekić, nuvelele lui Ranko Marinković, excelentul roman al lui Meša Selimović, *Dervişul și moartea* (reeditat de curând) și atâtea alte creații de mai mică întindere, risipite prin reviste și almanahuri s-au înfățișat cititorului român prin strădania Voislavei Stoianovici. A fost, de asemenea, un interpret de înaltă marcă în limba sârbă în frumoase tălmăciri din opera lui Mihai Sadoveanu, Mircea Eliade ori Dumitru Radu Popescu. Traducerile sale din opere de referință ale literaturii sârbe și române poartă amprenta de netăgăduit a talentului și înaltului său profesionalism, contribuind substanțial la o mai bună receptare a literaturilor sârbă, croată și slovenă în România.

Un loc important în activitatea sa l-a reprezentat interesul pentru literatura etniei sârbe din România, pentru ierarhizarea și valorizarea acesteia, concretizată în cea mai substanțială antologie, *Trajanje* (Trăinicie), Valjevo, 1986, ce conține și un studiu amplu, de referință, despre evoluția culturii și literaturii sârbe postbelice din țara noastră. Această primă antologie publicată în Iugoslavia, judecățile de valoare extrem de fine și pertinente despre opere reprezentative din literatura de expresie sârbă din România au reprezentat o adevărată revelație pentru literatura sârbă din Iugoslavia, cu ecouri extrem de pozitive în critica de specialitate. Cel de-al treilea capitol, *Књижевност Срба у Румунији* (Literatura sârbilor din România) cuprinde referințe critice privind trăsăturile literaturii minorității sârbe din țara noastră.

Ultimul capitol, *Пропустљивост језика* (Permisivitatea limbajului), cuprinde o cercetare lingvistică privind influența limbii române asupra limbii literare sârbocroate din România.

Prin demnitatea și abnegația cu care s-a dedicat profesiei, prin entuziasmul și dragostea mentorului față de discipoli, dublate de spiritul de colegialitate și verticalitate, prin felul în care a știut să aprindă flacăra vie a dorinței de cunoaștere, profesoara Voislava Stoianovici, a rămas un model luminos, greu de egalat, o lecție de viață pentru generații de studenți, colegi și toți cei care îi păstrează o amintire vie.

Volumul de față, prin truda, abnegația și acribia îngrijitorului reprezintă *cântecul de lebdă după 20 de ani* a celei care a fost și va rămâne draga noastră profesoară, VOISLAVA STOIANOVICI.

Octavia Nedelcu

Constantin Geambașu, *TEXTE ȘI CONTEXTE. INCURSIUNI CRITICE ÎN LITERATURA POLONĂ*, Editura Universității București, 2009, 211p.

Semnalăm cu interes o nouă apariție editorială din spațiul interferențelor literare slave: volumul *Texte și contexte* (subintitulat: *Incursiuni critice în literatura polonă*, București, 2009), semnat de Constantin Geambașu, cuprinzând un număr de douăzeci de analize critice, inspirate în general din literatura și cultura polonă sau din zona de confluență a culturii române și poloneze,

demersul critic al autorului acoperind o vastă perioadă de timp și periodizări dintre cele mai variate, de la Renaștere până în prezent (vezi studiile consacrate scriitorilor polonezi din generația tânără – Wojciech Kuczok – sau afirmați după anul 1989 – Stefan Chwin și Andrzej Stasiuk).

Structura acestui volum se sprijină pe două componente esențiale, și anume: a) *studii consacrate autorilor clasici, canonici* (Jan Kochanowski, reprezentantul de frunte al Renașterii, făuritorul limbii polone ca limbă de cultură în spirit umanist; Adam Mickiewicz, scriitor cu care practic identificăm romantismul și mesianismul polonez; St. Wyspiański și Wł. Reymont, figuri marcante ale modernismului polonez) și b) *studii prilejuite de operele unor scriitori contemporani de anvergură* (Witold Gombrowicz, Czesław Miłosz, Wiesława Szymborska, Zbigniew Herbert, Stefan Chwin, Andrzej Stasiuk și Wojciech Kuczok).

Foarte interesantă ni se pare încercarea de la începutul volumului – o sinteză a receptării literaturii polone în România în notă diacronică, un portret deosebit de omogen al fenomenului literar polonez, dar și al mentalității, aspirațiilor și valorilor poporului polonez de-a lungul istoriei, ceea ce ne întărește convingerea că românii au privit mereu cu mult interes, ba chiar admirativ, spre polonezi. Studiul acesta completează seria de cercetări din domeniul receptării literaturii polone în spațiul românesc în care s-au mai remarcat prin contribuțiile lor Ion Chițimia, Olga Zaicik, Ion Petrică, Stan Velea, pentru a enumera doar câteva nume.

Remarcăm cu mult interes câteva studii de valoare care sondează în profunzime fenomenul literar polonez, demersul critic evidențiind cu un foarte ascuțit spirit de observație caracteristicile operelor analizate: lamentațiile kochanowskiene care au prilejuit deconstruirea atelierului de creație al renescentistului polonez prin analizarea structurii și motivelor ce se regăsesc în trene; *Pământul făgăduinței*, citit și interpretat ca roman antiurban, însoțit de succintele, dar foarte interesante *Valori imagologice* care vin să întregesc tabloul critic al operei lui Reymont; cele trei studii prilejuite de opera lui Czesław Miłosz, cu accent preponderent pe volumele de eseuri *Ținutul Ulro* și *Privind dinspre golful San Francisco*; două excelente studii, solid argumentate, inspirate de creația lui Witold Gombrowicz; interpretarea universului înconjurător prin prisma memoriei afective și a limbajului sugestiv al lucrurilor, așa cum ne apare el în romanul *Doctor Haneman* al scriitorului Stefan Chwin; minunata lecție de antipedagogie și deconstruirea arhetipului familiei tradiționale în romanul *Mizeria* al lui Wojciech Kuczok ș.a. Tabloul modernismului polonez aduce în prim plan figura reprezentativă a dramaturgului și teatrologului St. Wyspiański, experimentator care a valorificat în creațiile sale miturile în încercarea de deconstruire a realității și recreării unei viziuni monumentale a societății poloneze în cheia unei poetici literare autentice și inovatoare, reflectată în toată grandoarea sa de drama *Nunta*.

Semnalăm cu deosebit interes preocuparea autorului pentru comentariul și analiza de tip imagologic, o disciplină relativ nouă în critica de la noi, dar cu un extraordinar potențial interpretativ inter- și multidisciplinar, având în vedere faptul că un asemenea discurs exegetic se concretizează în observații de natură psihologică, sociologică și culturală, formând imaginea de ansamblu a antropologiei culturale. Privite din această perspectivă, studiile din acest volum reconstituie de-a lungul veacurilor tabloul mentalității culturale și sociale poloneze, ba chiar americane și „limitrofe”. Un asemenea demers are ca rezultat recompunerea într-o altă ordine a imaginii despre sine și despre lume, după deconstruirea paradigmei lumii tradiționale, proces filtrat prin prisma memoriei colective și a conceptului identitar.

Reconsiderate din perspectivă imagologică, studiile reunite în acest volum pot fi considerate unitare, omogenitatea unor demersuri critice atât de variate la prima vedere, măcar și din perspectiva periodizării istorico-literare, fiind garantată de analiza de tip identitar.

Rezultat al viziunii interpretative proprii și al unei competente capacități de sinteză, *Texte și contexte* propune analizarea textului literar în contextul amplu al interculturalității, intertextualității, mitologizării și demitologizării universului înconjurător, valorificând conceptele de identitate, alteritate, modernitate și postmodernitate literară. Considerăm că volumul reprezintă o contribuție meritorie la studierea fenomenului literar și cultural polonez precum și la înțelegerea dinamicii acestui fenomen, constituind o poziție bibliografică importantă pentru activitatea studenților de la secțiile de limbi slave în general, dar și pentru cei interesați să pătrundă în spațiul cultural slav.

Cristina Godun

V.I. Tihomirova, *Pol'skaja proza o Vtoroj mirovoj vojne v sociokul'turnom kontekste 1989-2000*, Moskva, Institut Slavjanovedeniija RAN, 2004, 212 p.

Monografia prezintă pentru prima dată noile fenomene din proza poloneză care tratează tema războiului aflate în strânsă legătură cu noile particularități ale mediului sociocultural din țară, apărut după 1989. În prim plan sînt avute în vedere cele mai noi concepții de teorie literară ale unor autori din Polonia și Rusia, precum și probleme ale culturii polone de la hotarul dintre secolele al XX-lea – al XXI-lea, la care se adaugă și situația specifică a pătrunderii în circuitul literar a literaturii emigrației sau de tip „samizdat”. Nu în ultimul rînd sunt studiate așa-numită proză tînă și elementele esteticii postmoderniste care o caracterizează (1. *Novye podhody k literature*, p. 6-19; 2. *Problemy pol'skoj kul'tury rubeža XX-XXI vv.*, p. 20-37; 3. *Integracionnye processy v nacional'noj literature*, p. 38-51; 4. *Molodaja proza 90-h*, p. 52-61).

Partea cea mai însemnată a cărții o constituie însă varietățile literaturii marcate de război. Pe fondul celui de-al doilea război mondial s-a dezvoltat o bogată literatură alimentată de mișcarea de rezistență antifascistă, de viața de lagăr, în care se întîlnesc teme ale Holocaustului, ale spațiilor de graniță, orientarea „germană” ș.a. (5. *Temy i problematika prozy o vojne*, p. 62-143: „*Sražajuščajasja Pol'sha*”, *Lagernaja proza, Vpjna i nacional'nye sud'by – Voennaja Evropa glazami pol'skih emigrantov, Tema Holocaustului, Literatura o pol'skih „kresah”, Sud'by nemcev v Pol'she*), conturîndu-se astfel modul în care este reprezentată, în context european și internațional, literatura polonă consacrată războiului. Pe lângă fenomenele literare propriu-zise, un capitol aparte este consacrat abordărilor contemporane ale procesului literar din Polonia, inclusiv în ceea ce privește modificările de tematică ale manualelor de literatură pentru gimnaziu și liceu (6. *Koncepcija izučeniija poslevoennoj literatury*, p.144-159; 7. *Peresmotr učebnyh programm*, p. 160-171; 8. *Priznanie pol'skoj knigi o vojne v strane i za rubežom*, p.172-187).

Studiul pornește de la evidențierea unor particularități ale prozei polone de la sfârșitul anilor '80 care marchează foarte evident o rupere de tradiția anterioară: narațiunea nu mai este construită liniar, ci fragmentar, pe fondul unui amestec de tehnici narative variate, textul abundă de construcții metaforice, ironice, de elemente ale narațiunii și ficțiunii. În viziunea criticului literar Ryszard Nycz, schimbarea de perspectivă asupra faptului literar implică studierea împreună a stratului lingvistic și a celui literar, în ansamblul mai larg, al culturii în general¹.

Simpla trecere în revistă a sumarului cărții conturează în fapt liniile generale pe care le urmează literatura polonă actuală, o literatură a memoriei, îndreptată spre trecut, pe care-l interpretează, îl valorizează, din dorința de a suplini „petele albe” impuse fenomenului literar de cenzura politică.

Antoaneta Olteanu

¹ R. Nycz, *Polonistyka na rozdrodzu*, în *Teksty Drugie*, nr.2/2001, p.5-10.

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

PERSONALIA

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

PROFESORUL GHEORGHE BARBĂ LA 80 DE ANI

Greu de crezut. Și totuși adevărat: profesorul GHEORGHE BARBĂ a împlinit optzeci de ani! De ce „greu de crezut”? Pentru că profesorul și-a păstrat toate atributele cu care ne-a obișnuit de-a lungul anilor; vigoarea, istețimea, într-un cuvânt – tinerețea, au devenit proverbiale când te referi la Gheorghe Barbă.

Ești copleșit de tinerețea sa, fizică și intelectuală: de fiecare dată afli că profesorul a mai scris un articol, un studiu, o prefață, a mai ținut o comunicare la un simpozion sau congres național sau internațional, despre Dostoievski, Pușkin, Soljenițin sau Cantemir. Aria de investigație nu are limite la Gh. Barbă.

Rusist de marcă, recunoscut în țară și străinătate, profesor stimat și iubit de generații întregi de studenți, Gheorghe Barbă ne copleșește prin vitalitatea sa, prin tinerețea sa, prin sufletul său mare și, nu în ultimul rând, prin erudiție.

Vreți să vă convingeți de tinerețea lui Gheorghe Barbă? Priviți-l plimbându-se prin Cișmigiu sau prin Parcul Casei Universitarilor; vreți să-i verificați loialitatea? Întrebați-i prietenii de peste o jumătate de veac, și ei copleșiți. În ceea ce mă privește, m-a onorat cu prietenia sa de peste șazeci de ani.

Priviți-i și familia, ideală: soție, fiică, nepoți și strănepoți!

Am amintit de erudiție. Vreți cumva să aflați ceva inedit despre Șolohov, Pușkin, Dostoievski, Soljenițin, Marin Preda, Cantemir (Dimitrie și Antioh) sau despre oricare alt scriitor român sau străin? Nu-i deranjați pe „specialiști”, s-ar putea să fiți dezamăgiți; chiar și ei vă vor trimite la Barbă.

Să amintim și umorul inequizabil al lui Gh. Barbă. Ca folclorist, pot să afirm că avem de a face cu un extraordinar cunoscător al folclorului slav și romanic; predomină aici anecdota, clasică și mai ales contemporană.

Profesorul Gheorghe Barbă s-a născut la Ismail (Basarabia) la 14 noiembrie, 1929, într-o familie de învățători.

Războiul îl aruncă în Oltenia, unde, la Craiova, urmează cursurile Liceului „Frații Buzești”. „Oltenezarea” lui cred că i-a fost benefică: simțul umorului și istețimea, fără să minimalizăm rolul ... genelor, aici le-a dobândit! Vin apoi studiile superioare la Universitatea din București, pe care le va absolvi în anul 1953. Urmează cariera universitară: asistent (1953), lector (1961), conferențiar (1990), profesor (1995). Domeniul: literatură rusă.

Paralel, desfășoară o activitate științifică remarcabilă: susține doctoratul (1971) cu lucrarea *Șolohov și universul literar românesc*; îi urmează studii notabile consacrate celor mai diverse subiecte din literatura universală, cu precădere din literatura rusă și română. Predomină relațiile literare româno-ruse, sfera preocupărilor sale cuprinzând aspecte ale fenomenului literar rus contemporan în context european, literatura rusă veche, epoca luminilor, literatura rusă modernă, etc. Studiile sale apar în reviste de prestigiu, în țară și străinătate: „Romanoslavica”, „Secolul 20”, „Lucefărul”, „România literară”, „Limbă și literatură”, „Analele Universității

București”, „Rumânskaia literatura”, „Kitej-grad”, etc.

Ecourile sunt și ele demne de luat în considerație, subliniind personalitatea autorului: „cercetări care merită să fie reținute” („Voprosi literaturi”), „prezentări la un înalt nivel științific” („Literaturnaia gazeta”), „valoarea deosebită a materialului faptic ce sporește interesul internațional al operei” („Russkaia literatura”), „un succes al științei comparatiste românești” (M. Croitoru, în „Steaua”), „studii substanțiale” (Dan Simonescu, în „Manuscriptum”); referiri la scrierile lui Gheorghe Barbă întâlnim și în alte publicații românești și străine (vezi *Dicționarul general al literaturii române*, Buc., 2004, *Studii de slavistică*, Universitatea „Al.I. Cuza”, „Russkaia literatura”, Sankt-Petersburg, etc.).

Și n-am spus încă nimic despre activitatea profesorului la Catedră. Timp de peste o jumătate de veac, profesorul Gheorghe Barbă a ținut cele mai diverse cursuri: Istoria literaturii ruse (Literatură veche, Literatura secolului al XIX-lea etc.), Introducere în filologie, Introducere în cercetarea științifică, etc. Talentul său de dascăl inconfundabil este recunoscut. Generații întregi de studenți stau mărturie. De profesorul Gheorghe Barbă își aduc aminte cu recunoștință și studenții din Linz (Austria), 1972-1976, când Gheorghe Barbă le-a predat în calitate de Visiting Professor.

În sfârșit, lista selectivă a scrierilor sale constituie încă o mărturie a activității neobosite a profesorului Gheorghe Barbă.

Îi urez la mulți ani, sănătate și, mai ales, „tinerețe fără bătrânețe”, așa cum mi-a urât și el mie la împlinirea vârstei de șaptezeci de ani!

Nicolae Roșianu

LUCRĂRI PUBLICATE

Abrevieri

AUB – Analele Universității din București
CMUB – Centrul de multiplicare al Universității din București
CRLR – Comunitatea Rușilor Lipoveni din România
EUB – Editura Universității din București
LMȘ – Limbi moderne în școală
Rsl – Romanoslavica
SLU – Studii de literatură universală
TUB – Tipografia Universității din București
VLS – Viața literară sovietică

I. VOLUME

- *Mihail Șolohov în universul literar românesc*, TUB, 1975, 416 p. (Ediția a II-a revăzută și adăugită, TUB, 1976, 417 p.)
- *Istoria literaturii ruse vechi. Sec. XI-XVII*, EUB, 1989, 248 p. (Ediția a II-a revăzută, EUB, 1993, 240 p.)
- *Prelegeri de literatură rusă și relații literare româno-ruse*, EUB, 1995, 356 p.
- *Antologie Epopeea istorică a Cantemireștilor (Destine legendare în pagini literare)*, Editura Universității din București, 2009, 215 p.
- *Sovremennaia sovietskaia proza* (antologie comentată), Ed. Didactică și pedagogică, București, 1978, 200 p. (în colaborare)
- *Istoria literaturii ruse. A.S. Pușkin în context cultural românesc* (în colab., volum coordonat de V. Șoptereanu). Capitolul *Rezonanța creației lui Pușkin în viața literară românească din perioada interbelică*, TUB, 1984, p. 79-116
- *Cântec despre oastea lui Igor*, Ed. Kriterion, București, 2000, 420 p. (în colab.), în care s-a inclus și microromanul *Povestea cneazului Igor*, după motivele poemului medieval rus.

II. EDIȚII ÎNGRIJITE ȘI PREFĂȚATE

- *Prefața și Aparatul critic* la vol. *A.P. Cehov – Omul în carapace*, Ed. Tineretului (col. „Biblioteca școlară”), București, 1962, p. 5-25; 305-316
- *Prefața și Tabel cronologic* la vol. *Pușkin – Dama de pică*, Ed. Pentru literatură (BPT, nr. 117), 1963, p. I-XXXVII
- *Tabel cronologic* la vol. *Pușkin – Evgheni Oneghin*, Ed. Pentru literatură (BPT, nr. 397), 1967, p. XXV-XXXVI (în trad. Lui Buzdugan, cu prefață de Perpessicius)

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

- *Studiu introductiv și Tabel cronologic* la romanul lui A. Tolstoi, *Petru I*, Ed. Minerva (BPT, nr. 590), 1970, p. I-XLVIII
- Editarea a 3 volume ale *Buletinului cercurilor științifice studențești*, TUB, vol I, 1976, 110 p.; vol II, 1977, 127 p.; vol. III, 1978, 167 p. (îngrijite și prefațate de Gheorghe Barbă și Dan Horia Mazilu)
- *Postfața* la romanul *Bătăușii* de Mihail Alexeev, Ed. Univers, 1999, p.336-396 (colecția „Romanul secolului”)

III. STUDII ȘI ARTICOLE (selectiv)

- *Șolohov în România*, „Veac nou”, 20 mai 1960, p.2
- *Date noi în domeniul istoriei literaturii ruse*, V.LS, 1960, № 4, 89-91
- *K. Simonov și romanul contemporan*, „Secolul 20”, 1961, № 5, p.160-161
- „Inostrannaia literatura, Idem, 1961, № 5, p.168-169
- *Sub cerul Nordului* de Maria Prilejaeva, „Veac nou”, 7 iulie 1961, p.8
- *150 de ani de la nașterea lui V.G. Bielinski*, V.LS, 1961, № 9, p.86-89
- *Prefața vieții* de V. Ajaev, „Secolul 20”, 1961, № 9, p. 155-156
- „Rugul” de K. Fedin, V.LS, 1962, № 3, p.94-97
- *Alexandr Ivanovici Herzen* (150 de ani de la naștere), „În slujba patriei”, 6 aprilie 1962, p.4
- *Un romancier al Uralului* (Evgheni Permeak), „Secolul 20”, 1962 № 9, p.196-200
- „Amintirea pământului, de Vl. Fomenko, Idem, 1962, № 10, p.195-198
- *Noi date despre Demian Bednii*, Idem, 1963, № 6-7, p.328-331
- „Fuga” de Aurel Mihale, „Pentru Patrie”, 1963, № 9, Anul XIV (189), p.25
- *Însemnări bibliografice*, „Secolul 20”, 1963, № 10, p.67-70 (Despre ecoul operei lui K. Fedin în România)
- *Opera lui K. Fedin în România*, SLU, VI, 1964, p.41-57
- *Comuniști români în „Pământ desțelenit”*, „Veac nou”, an XXI, nr. 21 (1052), 21 mai 1965, p.2
- Colaborare la vol. III și IV ale *Dicționarului enciclopedic român* (Colectivul de literatură universală), Editura politică, București, 1965, 1966
- *Славянская филология в Бухарестском Университете* (lucrare colectivă), „Romanoslavica”, XII, 1965, p.259-281
- *Отголоски творчества Шолохова в румынской междуваенной публицистике*, „Румынская литература”, 1967, № 2, p. 84-88
- „Dostoievski despre libertate și timpul nostru de Akira Sasaki” („Hitotsubashi Journal of arts & sciences”, vol. 3, no. 1, october 1963, Hitotsubashi University, Tokyo, p.1-13), Rsl, XV, 1967, p.294-295
- *Maxim Gorki și Mihail Șolohov*, AUB, Anul XVII, 1968, p. 373-389
- „Romanul sovietic rus de L.F. Eršov, 1967, SLU, vol. XII, 1969, p.183-188
- *Discuții despre poezia actuală în „Voprosi literaturii”*, Idem, XIII, 1969, p.189-197
- *Mihail Șolohov și literatura română* (Rezumatul tezei de doctorat), CMUB, 1971, 36 pag.
- *Primele pagini din proza șolohaviană în limba română*, AUB(Limbi slave),an.XXI,1972,p.53-67

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

- „Romanul științifico-fantastic rus de A.F. Britikov, Idem, An. XXI, p.167-169
- *Motive românești în creația lui M. Șolohov*, Idem (Literatura universală și comparată), an XXI, № 2, 1972, p.27-38
- *Sadoveanu și Șolohov*, Idem, an. XXI, № 2, 1972, p.163-167
- *Cezar Petrescu despre creatorul „Donului liniștit”*, Idem, an XXII, nr. 1, 1973, p. 41-51
- *Prezențe literare rusești în România din perioada 1940-1944*, în vol. *Raporturi literare româno-slave*, TUB, 1976, p.353-363
- *Din istoria relațiilor literare româno-ruse (E.M. Dvoicenco-Markova la 75 de ani)*, în vol. *Probleme de filologie rusă*, TUB, 1976, p.169-187
- *Mihai Sevastos – propagator al literaturii ruse*, în vol. *Raporturi literare româno-slave*, TUB, 1976, p.353-363
- *Отзвуки русской литературы в румынской печати 1940-1944 гг.*, Rsl, XIX, 1979, București, p.309-338
- *A.S. Pușkin în România interbelică*, în vol. *Probleme de filologie rusă*, TUB, 1980, p. 259-278
- *Lev Tolstoi și Mihail Șolohov*, Rsl, XX, 1981, București, p.215-221
- *Творчество Михаила Шолохова и румынская литература*, în antologia *Литература и жизнь народа. Литературно-художественная критика в СРР*, „Progress”, Moscova, 1981, p. 429-433
- *Context și aspecte social-literare în răspândirea literaturii ruse în România interbelică*, în vol. *Din istoricul slavisticii românești*, București, 1982, p.329-359
- Dumitru Balan, Aneta Dobre, *Русская советская поэзия. Лирика* (Антология), 2-oe издание, пересмотренное и дополненное, București, 496 p., „Novâi mir”, Moscova, 1983, nr.4, p.270
- *F.M. Dostoievski în viziunea lui Marin Preda*, „Limbă și literatură”, 1983, nr.3, p.363-372
- *Rolul textului literar în lărgirea orizontului cultural al elevilor la orele de limba rusă*, LMȘ, 1983, nr.2, p.98-102
- *Proza lui Iuri Bondarev*, Idem, 1984, nr.1, p. 111-119
- *100 de ani de la moartea lui I.S.Turgheniev*, în Idem, 1984, nr.1, p.129-130
- *Marin Preda și Lev Tolstoi*, în „Limbă și literatură”, 1984, nr.3, p.365-376 (v. și „Kitej-grad”, nr.2, 2009, p. 8-10)
- *Post-scriptum la o carte românească de călătorie din perioada interbelică despre Iugoslavia*, în vol. *Relații culturale, literare și lingvistice româno-iugoslave* (Analele simpozionului VI), București (21-25 oct. 1982), 1984, p. 33-45
- *Marin Preda și scriitorii ruși*, în Rsl, XXII, București, 1984, p.61-85
- *Personalial. Profesorul Mihai Novicov la 70 de ani*, idem, XXII, București, 1984, p.397-412
- *Elena Eftimiu la 80 de ani*, idem, p. 773-789
- *Neconcordanțe în terminologia științei literare în limbile rusă și română*, LMȘ, 1984, nr.2, p.91-95
- *Творчество и личность Льва Толстого в восприятии Марина Преды*, în vol. *Prelegeri de limbă și literatură rusă*, București, 1985, p.340-359
- *Semnificația prezențelor literare bulgare în ziarul „Timpul” din perioada 1940-1944*, în AUB, Anul XXXIV, 1985, p.69-75 (Limbi și literaturi străine)
- *Problemele realismului în moștenirea epistolară a lui I.S. Turgheniev*, în Rsl, 1985, p.15-25
- *Русская советская литература в Румынии междувоенного периода (1918-1944)*, în vol.

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

Научные традиции и новые направления в преподавании русского языка и литературы. Шестой международный конгресс преподавателей русского языка и литературы. Сборник тезисов, București, 1986, p.10-11

- *Pagini de literatură bulgară în cotidianul „Timpul” în contextul anilor 1940-1944, în vol. Raporturi lingvistice, literare și culturale româno-bulgare, București, 1986, p.15-25*
- *Semnificația epilogului în structura romanului clasic rus, în vol. XI de Filologie rusă, București, 1986, p.255-264*
- *Faptul literar și literatura faptului, în AUB (Limbi și literaturi străine), an XXXV, 1986, p.34-39*
- *Достоевский в творческой судьбе Марина Преды, în „Румынская литература”, 1987, nr.3, p. 83-91 (v. și „Lucaefărul”, nr.32, 17 sept. 2003, p. 12, 13)*
- *Судьба первого румынского перевода из „Тихого Дома”, idem, 1987, nr.9, p. 84-96*
- *La izvoarele scrierii retorice ruse, AUB (Limbi și literaturi străine), an XXXVI, 1984, p. 41-45*
- *Эпilog в структуре славянского романа XIX-XX веков, în Rsl, XXV, 1987, p.93-106 (volum de referate și comunicări la al X-lea Congres Internațional al slaviștilor, Sofia, 14-22 sept. 1988)*
- *Слово о полку Игореве – памятник древнерусской литературы, în vol. III, Prelegeri de limbă și literatură rusă, București, 1988, p.219-253*
- *Отклики русской литературы в румынском пространстве 1940-1944 гг., „Румынская литература”, 1988, nr.8, p. 71-88*
- *Литературное творчество В.М. Шукишина (1929-1974), LMȘ, 1988, nr.2, p. 159-170*
- *Лев Толстой в оценке Марина Преды, „Вестник Московского Университета”, seria 9, Filologie, 1989, nr.2, p. 63-68*
- *Iuri Kojevnikov – un destin marcat de Eminescu, AUB (Limbi și literaturi străine), anul XXXVIII, 1989, p.30-38*
- *Роль русского литературного текста в расширении общекультурного кругозора студентов, vol.2, Тезисы докладов и сообщений на VII международном конгрессе преподавателей русского языка и литературы – Русский язык и литература в общении народов мира: проблемы функционирования и преподавания, Moscova, „Russkij jazyk”, 1990, p. 130-131. (v. și Filologie rusă, București, 1991, p. 365-375)*
- *Iuri Kojevnikov la 70 de ani. Un prodigios interpret al literaturii române în spațiul rusesc, „Lucaefărul”, nr.39 (138), 14 octombrie 1992, p.14*
- *Eminescu și coincidențele din octombrie, „Vremea, anul II, nr.121, 12 februarie 1993, p.3*
- *Русские-липоване в переписке И.С. Аксакова за 1848 год, Rsl, XXXI, EUB, 1994, p. 89-105 (Rușii lipoveni în corespondența lui I.S. Aksakov pe anul 1848, în vol. Cultura rușilor lipoveni în context național și internațional, Primul seminar internațional, Tulcea, 1-4 octombrie 1993. Culegere de comunicări științifice, București, „Ararat”, 1996, p. 13-30)*
- *Mihai Novicov (1914-1992), Rsl, XXXI, EUB, 1994, p. 121-126*
- *Soljenișin – răscolitoare mărturie a secolului, „Zorile”, anul V, nr.5, 1994, p.7, 16*
- *„Слово о подку Игореве” в контексте румынской культуры, în vol. XIV de Filologie rusă, EUB, 1994, p. 321-330*
- *Fenomenul Soljenișin, „România literară”, anul XXVII, 17-23 august 1994, p.21*
- *К вопросу о писательской манере А. Солженицина, în vol. Русский язык и литература в современном диалоге культур (Тезисы докладов), VIII международный конгресс МАПРЯЛ, Regensburg, 1994, p. 97*

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

- *Basarabia văzută la 1848 de I.S. Aksakov*, „Românul”, an. V, nr.44 (238), 7-13 nov. 1994, p. 3, 5 (v. și Rsl, XXXII, 1994, p. 189-212)
- *Soljenișin – un destin inconfundabil*, Rsl, XXXII, 1994, p. 231-248
- *Figuri din trecutul rusisticii românești: Vasile Peltechi*, idem, XXXII, 1994, p. 109-120 (colab. cu S. Wolf)
- *Cuvânt despre Soljenișin*, „Luceafărul”, nr.5 (208), serie nouă, 7 februarie 1996, p. 12, 13
- *Бессарабия, увиденная И.С. Аксаковым в 1848 году*, „Эхо Кищинева”, nr.26(75), 12 iulie 1996, p.6
- *Un roman despre Jurilovca și locuitorii ei*, „Luceafărul”, serie nouă, nr.31 (284), 28 august 1996, p. 21 (v. și „Zorile”, nr.76 1996, p.6, 16, cât și comunicarea *По следам одного романа о Журиловке*, în vol. *Cultura rușilor lipoveni în context național și internațional*, Ed. Kriterion, București, 1998, p. 11-18
- *Soljenișin – martor incomod al secolului*, în vol. *Studii de slavistică*, VII, Editura Universității „Al.I. Cuza”, Iași, 1996, p.65-72
- *Serghei Esenin – prozator*, în vol. *Serghei Esenin. Centenar (1895-1995)*, EUB, p. 185-198
- *Ștefan Berechet – contribuția sa la dezvoltarea slavisticii românești*, Rsl, XXXIV, EUB, 1996, p. 37-54 (în colab. cu S. Wolf)
- *Dostoievski sau anticiparea istoriei*, „Luceafărul”, nr.26, (363), 8 iulie 1998, p. 12, 13
- *De la Gogol la Dostoievski sau „Troica Rusie” încotro?*, în vol. XV-XVI, *Filologie rusă*, EUB, 1998, p. 29-35 (v. și „Tribuna”, Cluj-Napoca, an X, nr. 32-52, 5 aug. – 31 dec. 1998, p. 3)
- *Dumitru Balan, Poezia rusă din secolul XX*, 1997, 530 p, *Filologie rusă*, EUB, 1998, p. 317, 318
- *Анатолий Федорович Брутиков (1926-1998)*, idem, p. 345, 346
- *Necrolog Ecaterina Fodor (1926-1998)*, „Zorile”, nr.11 (76), 1998, p. 5 (în colab. cu Svetlana Marchelov) (v. și vol. XVII de *Filologie rusă*, EUB, 1999, p. 404-405)
- *Pușkin în viziunea lui Dostoievski*, „Luceafărul”, în numerele 26(426), 7 iulie, p. 22; 27(427) 16 iulie, p. 17; 28(428), 21 iulie 1999, p. 17; v. și vol. XVIII de „Filologie rusă”, 2000 (*A.S. Pușkin 200*), EUB, p. 18-30; „Kitej-grad”, ian.-febr. 2008, p.14-16.
- *Pușkin și Dostoievski – tangențe intertextuale*, „Academica”, anul IX, 7-8 (103-104), mai-iunie 1999, p. 32, 33 (v. și *Probleme de filologie slavă*, vol. VII, Timișoara, 1999, p. 57-61)
- *Regal cinematografic Șukșin*, „Zorile”, nr.1(90), 2000, p. 10
- *Феодору Кирилэ исполнилось 60 лет*, în vol. XVII de „Filologie rusă”, EUB, 1999, p. 401-403 (v. și „Zorile”, nr.4, 2000, p.7; Rsl, vol. XXXVI, EUB, 2000, p. 324-331)
- *In memoriam – Alexandru Calais (1928-2000)*, „Zorile”, nr.8(109), 2001, p.9
- *Ал. Пападопол – Калимах. Вклад в развитие румынской русистики*, Rsl, XXXVII, EUB, 2000, p. 193-198 (în colab. cu Axinia Crasovschi)
- *Manuscrisele nu ard*, „Luceafărul”, 2001, nr.32(524), 19 sept., p.20,21; №33(525), 26 sept., p.20-22
- *Савва Морозов и Максим Горький (К странной версии о кончине известного русского мецената)*, în vol. *Культура русских старобрядцев в национальном и международном контексте*, 3, București, Ed. Kriterion, 2001, p. 57-71 (Rezumat în limba română)
- *Trei ani fără Nelu Stan*, „Zorile”, nr.4(117) 2002, p. 9
- *Слово о России*, idem, nr.12 (124) 2002, p. 10
- *Antioh Cantemir – creator și erou de literatură*, idem, nr.6 (119) 2002, p. 10

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

- *Старообрядческая Вангя в народном эпосе* („Соловецкое стояние”, 1668-1676), idem, nr.7-8 (120-121), 2000, p. 10
- *Fațeta dostoevskiană a lui Gorki*, „Luceafărul”, nr. 43 și 44 (581 și 582) din 4 și 11 decembrie 2002, p. 16 și 17 (v.și Suplimentul literar „Biblioteca Kitej-grad” al revistei omonime, nr.3, 16 p; idem Rsl, XXXIX, 2004, p. 7-21)
- *Antioh Cantemir în chip de erou literar*, în vol. *Universalia*, Universitatea română de științe și arte „Gheorghe Cristea”, Ed. ERA, București, 2002, p. 185-189 (v. și „Luceafărul”, nr.2, 4 iunie 2003, p. 12)
- *Из неоченимых страниц прошлого*, în Suplimentul literar al publicației „Zorile”, nr. 6/2003, p. 12-14 (Despre *Кантемир князь Антиох* în *Опыт исторического словаря о российских писателях* (1972) de N.I.Novikov (1744-1818)
- *Identitatea națională în viziunea lui A. Soljenițin*, „Luceafărul”, nr.37(621), 22 oct. 2003, p.13-15
- *Dumitru Balan la 70 de ani* în vol *Dumitru Balan. Culturologie rusă. Sub semnul versului* (1950-2002). Ed. Fundației „Paul Polidor”, Buc., 2003, 89-98
- *Вы, старообрядцы, имейте в лице Солженицына самого крупного, самого талантливого защитника* (Interviu acordat de Gheorghe Barbă rev. „Kitej-grad”, nr.11-12,nov.-dec.2003, p.32
- *Soljenițin și chestiunea rusă*, „Arhiva totalitarismului” (Academia Română), nr.3-4, 2003, p.8-16
- *The national identity in Solzhenitsyn's vision*, II, nr3, December 2003, p. 67-75
- *Алёна – имя русское*, „Zorile”, nr. 5(141), 2004, p. 9
- *Timpul s-a grăbit neîndurător*, idem, nr.9 (145), 2004, p.13
- *O carte excepțională* (Angara Nyiri-Fedotova, *Scriptorii ruși. Eseuri biografice – I*, Editura Bizantină, Buc., 400 pag.), idem, nr.2 (150), 2005, p. 12
- *Шолохов в румынском пространстве*, idem, 2005, p.10, 11
- *Prințesa Cantemir (Portret de epocă și corespondență inedită)* „Luceafărul”, nr. 26, 6 iulie 2005, p. 12, 13 (v. și „Zorile”, nr. 7-8, 2005, p. 12, 13)
- *Profesorul Nicolae Roșianu la 70 de ani*, *Filologie rusă*, XXI, EUB, 2005, p. 173-178
- *A Russian Writer influenced by Eminescu*, „Universalia”, IV, nr.5-7, June-December 2005, p.71/77
- *Pornind de la un roman istoric...*, „Luceafărul”, nr. 26 (750), 5 iulie 2006, p. 12-14 (în colab. cu S. Wolf)
- *Из вооруженного сопротивления старообрядцев во второй половине XVII века*, în vol. *Культура русских-липован в национальном и международном контексте*, 4, București, Editura CRLR, 2006, p.60-67
- *Mihail Sinelnikov la 60 de ani*, „Luceafărul”, nr.47-48 (770-771), 27 decembrie 2006, p. 29 (v. și *Filologie rusă*, XXIII, 2007, p. 293-295)
- *Gânduri și frânturi de amintiri despre Andriușa*, în vol. *Raza de soare deasupra Carcaliului*, București, Ed. CRLR, 2007, p. 317-320
- *„Luceafărul” în doliu*, „Luceafărul”, nr. 45 (788), 12 decembrie 2007, p.9 (La moartea scriitorului Marius Tupan la 5 dec., directorul revistei).
- *De la Gogol la Dostoevski cu gândul la destinele Rusiei*, „Kitej-grad”,nr.7(116),iulie2008, p.4,5
- *Poezie ca memorie și destin*, „Zorile”, nr. 8 (191), 2008, p.5
- *Ora jertfirii (Ion Druță la 80 de ani)*, idem, nr. 9 (192), 2008, p. 14 (Articol reprodus și în vol.

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

Românii uitați în imperiul răului de Mihai Prepelită, Editura Printech, 2008, p. 49-52

- Ion Druță, *Maria Cantemir, ultima dragoste a lui Petru cel Mare (Epopée în unsprezece tablouri, cu epilog)*, „Zorile”, nr. 6 (201), 2009, p. 15
- *Из истории румынской русистики* (în colab. cu S. Wolf), *Filologie rusă*, vol. XXV, EUB, 2009, p.139-145

IV. PREZENTĂRI ȘI TRADUCERI

- În anii 1960-1962 au fost publicate în revista „Viața literară sovietică” (ce apărea sub egida Academiei RPR) circa 70 de recenzii, note și prezentări cu privire la noutățile literare și de filologie rusă, semnate cu inițialele „Gh. B.”
- Oleg Karmaza, *Din Lenin rămâne tot mai puțin*, articol tradus din „Komsomolskaia pravda (4.IX.1993) și publicat în „Adevărul literar și artistic”, anul IV, nr. 190, 31 octombrie 1993, p. 15 (semnat Gh. B. Jora)
- Valeri Ronșin, *Cum am scurtat-o pe mama*, „România literară, 1995, nr. 7, 1-7 martie, p. 22 (Traducere din cea mai nouă proză rusă)
- Elena Șciapova, contesă de Carli, *Nil nisi bine*, „Luceafărul”, nr. 2 (255), 17 ianuarie 1996, p. 20, 21 (Prezentare și traducere) (Din literatura diasporei ruse)
- Idem, *Fratele orb* (fragment din romanul *Nil nisi bine*), idem, nr. 28 (281), 17 iulie 1996, p. 20 (Traducere)
- Ilya Rudiak, *Bigamul*, idem, nr. 15 (268), 17 aprilie 1996, p. 20 (Prezentare și traducere).
- *Ultima mare iubire a lui Ivan Bunin*, idem, nr.8(261), 28 februarie 1996, p. 21 (Prezentare și traducere)
- Alexandr Iakovlev, *Prichindeii și O fetiță atât de chibzuită*, idem, nr.19 (272), 15 mai 1996, p. 20, 21 (Prezentare și traducere) (Povestirea rusă la sfârșitul secolului XX)
- Victor Astafiev *la 75 de ani* (prezentare) și traducerea schițelor *Arză-le-ar focul de cizmulițe!* și *Mont Blanc*, idem, nr.35(435), 13 octombrie 1999, p. 20, 21
- *Soljenișin ademenit de Clio*, idem, numerele 15(553) și 16(554) din 24 aprilie și 1 mai 2002, p. 12, 13 (Prezentare și traducere)
- *Vladimir Soloviov (n. 1951) – etnolog și narator*. Redăm povestirile *Stalinismul și Dublura*, idem, nr. 4 (588), 5 februarie 2003, p. 16, 17 (Prezentare și traducere)
- Konstantin Batiușkov, *O seară la Cantemir (povestire)*, în vol. XIX, *Filologie rusă*, p. 30-49 (v. și „Luceafărul”, nr. 21, 4 iunie 2003, p. 13; nr. 22, 11 iunie 2003, p. 16, 17) (Prezentare și traducere)
- Povestirea *Prințul Antioh Cantemir la Paris (Tradiție istorică)*, publicată în *Calendar pentru români pe anul 1852 la Iași*, „Kitej-grad”, nr. 7(56), iulie 2003, p. 6, 7, 14 (v. și *Filologie rusă*, XX, EUB, 2004, p. 5-18) (Transcrierea textului din alfabet chirilic în cel latin și elaborarea notelor explicative de Ileana Barbă).
- *Valentin Savvici Pikul’, „Ocotitoarea” – nume slăvit*, „Luceafărul”, nr. 2, 19 ianuarie 2005, p. 12-14 (Prezentare și traducere). V. și „Kitej-grad”, nr.7-8 (128-129), iulie-august, 2009, p.10-13
- Ion Druță, *Ultima iubire a lui Petru cel Mare (Epopée în zece tablouri cu epilog)*, „Luceafărul”, nr.47-48 (723-724), 28 decembrie 2005, p. 20-25 (I-IV); „Kitej-grad”, nr.9-10, sept.-oct. 2007, p. 30-33 (I-II). Și tot în „Kitej-grad”, nr. 11-12, nov.-dec., 2008, p. 28-29, a fost

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

- publicat al șaselea tablou al piesei, sub titlul *Petru cel Mare* (Dramă) (Prezentare și traducere)
- Poezia lui Evgheni Evtușenko, *Moștenitorii lui Stalin*, „Luceafărul”, nr.27, 12 iulie 2006, p. 23 (traducere)
 - *Pete întunecate pe fundalul luminos*, prefața lui David Markiș și un fragment din romanul său, *Evreul lui Petru cel Mare sau cronica din viața oamenilor trecători (1689-1738)*, capitolul 7, intitulat *Confuzia de pe Prut. 1711*, idem, nr.30-31, 2 august 2006, p. 26-28 (Prezentare și traducere)
 - Prezentare la eseu lui Ion Druță *Casa pentru Badea Mior*, idem, nr. 40(763), 8 noiembrie 2006, p. 16-18; nr. 41(764), 15 noiembrie 2006, p. 17-18
 - Daniil Granin, *Serile cu Petru cel Mare (Comunicările și mărturisirile domnului M.)*, fragment extras din începutul capitolului final al romanului, idem, nr. 4, 31 ianuarie 2007, p. 13-15 (v. și „Kitej-grad”, nr. 6, 2009, p. 16, 17) (Prezentare și traducere) (Petru cel Mare și Cantemireștii)
 - *Soljenițin necunoscut* (ca poet), aducând la cunoștința publicului nostru un grupaj de poezii ale autorului, idem, nr.30-31, 1 august 2007, p. 30, 31 (Prezentare de Gh. Barbă, traducere de Passionaria Stoicescu și Gh. Barbă) (v. și „Kitej-grad”, nr.9-10, sept.-oct. 2007, p. 6, 7)
 - Iuri Bondarev, *Miniaturi (Cinicul, Cine sunt ei? De unde sunt?, „Nimic” și „Pustiu”)*, „Luceafărul”, nr. 38, 24 octombrie 2007, p. 16, 17
 - *Viaceslav Samoșkin* cu un grupaj de opt poezii din volumul de versuri *Spre SMOG/ dinspre SMOG* în traducere de Ion Covaci, „România literară”, 11 iulie 2008, an. XL, p. 28 (Prezentare de Gh. Barbă).

V. REFERINȚE

- S. Wolf, *Tematici bogate la presesiuni științifice*, an V, nr. 86, 28 aprilie 1958, p. 3
- E. Dvoicenco-Markova, *Rumânskie slavisti i ih sbornik „Romanoslavica”*, în „Voprosi literaturî”, 1964, № 12, p. 241
- F. Angheli, *Neuviadaemaia țenosti*, „Literaturnaia gazeta”, 1976, nr.10, 10 martie 1976, p.15
- Mircea Croitoru, *Confluente*, „Steaua”, 1978, Nr. 2, p. 49
- L.P. Ivanova, A.F. Britikov, *Novie trudî rumânskih rusistov*, „Russkaia literatura”, 1977, nr. 4, p. 193-200
- A.F. Britikov, *Rumânskie ucebnîe posobia po russkoi literature*, idem, 1981, nr. 3, p. 185-192
- Dan Simonescu, *N. Iorga – Eufrosina Dvoicenco. Fascinația modelului (acte și documente)*, „Manuscriptum”, an. XI, 1980, nr. 2, p. 174-178
- Antologie de M.V. Fridman, *Literatura i jizn' naroda. Literaturno-hudojestvennaia kritika v SRR*, Moscova, 1981, p. 25, 425
- S. Wolf, *Profesorul Ghoerghe Barbă la 65 de ani*, Rsl, XXXIII, EUB, 1995, p. 221-230.
- Sorina Bălănescu, *Două cursuri de istorie a literaturii ruse vechi*, „Studii de slavistică”, vol. VIII, Editura Universității „Al.I. Cuza”, Iași, 1998, p. 281-283.
- M.V. Fridman, *G. Barbă, L. Cotorcea, A. Crasovschi, Cântecul despre oastea lui Igor*, București, 2000, 420 p, „Slavianovedenie”, Moscova, 2002, p. 105-107.
- *Dicționarul general al literaturii române*, apărut sub egida Academiei Române, Editura Univers Enciclopedic (A/B), Buc., 2004, p. 356.

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

IN MEMORIAM

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

ZLATCA IUFFU (1915-2009)

S-a stins din viață, pe data de 11 iunie 2009, lector universitar doctor Zlatca Iuffu, colegă dragă și dascăl deosebit, care a pregătit generații de elevi și studenți cu multă dăruire și profesionalism.

Zlatca Iuffu s-a născut la Sofia, pe 9 decembrie 1915, într-o familie de aromâni (români macedoneni), iar în anul 1939 a absolvit Facultatea de Slavistică a Universității „Kliment Ohridski”. În anul 1948, după închiderea Liceului de Limbă Română din capitala bulgară, a venit cu toată familia în România. În același an și-a început cariera de profesor la Școala Pedagogică Bulgară din București, unde a predat limba și literatura bulgară. O perioadă a deținut și funcția de director al acestei școli.

În 1956 a fost numită lector la Universitatea din București, Facultatea de Limbi Străine, Catedra de slavistică, Secția de limbă și literatură bulgară, unde a desfășurat o bogată activitate didactică și științifică până la pensionare, în 1973.

Ca profesor de limba și literatura bulgară a elaborat manualele școlare pentru clasele I-VIII, necesare procesului de învățământ cu predare în limba minorității bulgare din România. Până în ultimii ani din viață a colaborat cu Editura Didactică și Pedagogică pentru revizuirea, actualizarea și reeditarea acestor manuale, care se folosesc și azi în școlile bulgare din Dudeștii-Vechi și Vinga (județul Timiș).

Pentru cei interesați de învățarea limbii bulgare a publicat (în colaborare cu Laura Fotiade) un *Curs practic de limbă bulgară. Partea I*, ed. I, T.U.B., 1972. Pentru a face accesibile și cunoscute studenților operele scriitorilor bulgari, a elaborat, în calitate de coautor, o amplă *Antologie de texte din literatura bulgară*, București, E.D.P., 1962, 860 p. De asemenea, trebuie semnalat faptul că lector univ.dr. Zlatca Iuffu a fost titulara cursurilor de literatură bulgară veche și folclor.

Pasionată de cercetarea științifică, ce îi dezvăluia lucruri deosebite – după cum ea însăși mărturisea –, a abordat domenii filologice diferite publicând studii, articole în revistele de specialitate din România și Bulgaria. S-a ocupat de cercetarea graiurilor bulgărești de pe teritoriul României, din localitățile Valea Dragului, Chiajna și Dudeștii-Vechi. De asemenea, a dus mai departe munca începută de soțul său, Ioan Iuffu, și anume studiul manuscriselor slavo-române din mănăstirile Dragomirna, Sucevița, Moldovița și ale celor aflate la Biblioteca Națională din Sofia.

Raporturile literare româno-bulgare au fost prezentate în lucrări precum: *Difuzarea literaturii bulgare în România, Realitățile din România reflectate în operele scriitorilor bulgari Liuben Karavelov, Ivan Vazov și Zahari Stoianov*. Din ultimul a publicat în „Luceafărul bulgar” scrisoarea intitulată *Fie binecuvântat pământul sfânt al României!*, ce a avut un puternic ecou în rândul cititorilor.

A adus o contribuție deosebită în cercetarea folclorului bulgar din România, concretizată în studii ca *Obiceiuri de primăvară în satele Valea Dragului și Chiajna, Motivul „sora*

otrăvitoare” în folclorul sud-est european, *Cântece de cătănie în folclorul bulgarilor din Banat* și altele. Corolarul acestor preocupări științifice îl reprezintă teza de doctorat, cu titlul *Cântece populare bulgărești din comunele Chiajna și Valea Dragului*, susținută în 1973 și publicată la Editura Academiei Bulgare din Sofia în anul 1991.

Zlatca Iuffu a fost și o bună traducătoare din română în bulgară. Mărturie a acestei activități sunt versiunile în limba bulgară ale scrierilor *Povestiri* de Alexandru Mitru, *Abu Hassan* de I.L. Caragiale, *Capra cu trei iezi* de Ion Creangă și, cea care a înregistrat un mare succes în rândul cititorilor bulgari, *Elevul Dima dintr-a șaptea*, de M. Drumeș.

Zlatca Iuffu a condus colectivul de limbă și literatură bulgară cu mult tact și înțelepciune. A știut întotdeauna să aprecieze și să încurajeze munca studenților și a colegilor mai tineri. Pentru fiecare dintre noi găsea cele mai potrivite cuvinte, aplana cu înțelepciune conflictele și știa să discute cu calm și blândețe. În preajma ei te încărcai cu bunătate, seriozitate și generozitate.

Profesoara Zlatca Iuffu, Doamna bulgaristicii românești, și-a transformat numele în renume. A fost o colegă cu suflet de aur. Nu o vom uita!

Maria Osman-Zavera

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

CRONICI

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

Konferencja naukowa „Constantin Noica i filozofia rumuńska XX wieku”

W dniach 24-25 listopada 2009 roku odbyła się na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie międzynarodowa konferencja naukowa „Constantin Noica i filozofia rumuńska XX wieku”, zorganizowana przez Wydział Polonistyki oraz Instytut Filologii Romańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, w setną rocznicę urodzin filozofa. W konferencji wzięli udział badacze z Polski (reprezentujący ośrodki naukowe w Krakowie, Poznaniu i Katowicach), Rumunii, Austrii i Francji.

Tematyka konferencji była bardzo zróżnicowana: przedstawione referaty- wygłaszane w językach polskim i rumuńskim oraz dostępne w streszczeniach w obu wersjach językowych- dotyczyły najważniejszych aspektów filozofii Noiki, roli języka w jego koncepcjach, politycznych kontekstów jego myślenia, a nawet jego- stosunkowo najmniej znanej- twórczości literackiej. Osobną grupę referatów stanowiły wystąpienia o charakterze komparatystycznym, zestawiające Noikę i innych wybitnych przedstawicieli jego pokolenia z wybranymi myślicielami i pisarzami polskimi.

W otwierającym sesję referacie *Noica o duchu rumuńskim: VIII rozdział „Sześciu chorób ducha współczesnego”* wybitny tłumacz, Ireneusz Kania (autor przekładów na język polski *Sześciu chorób ducha współczesnego* Noiki oraz *Dziennika z Paltinisu* Gabriela Liiceanu) zastanawiał się, dlaczego Noica nie chciał, by w polskim przekładzie *Şase maladii ale spiritului contemporan* znalazł się ostatni rozdział tej książki, zatytułowany *Cumpătul vremii și spiritul românesc*. Nie szukając definitywnej odpowiedzi na to pytanie, autor referatu skupił się na omówieniu swoistej „gnozy językowej” Noiki – roli, jaką filozof przypisywał rodzimemu językowi w swej wizji historiozoficznej.

Rola języka w filozofowaniu Noiki była także przedmiotem wystąpienia ucznia Noiki, profesora George Purdea z Wiednia (*Noica o inwencyjności języka rumuńskiego*), który w interesujący sposób ukazał splot filologii i filozofii w myśli autora *Cuvânt împreună despre rostirea filozofică românească*, analizując szczegółowo uwagi Noiki dotyczące takich pojęć, jak „Sinea”, „Sinele” oraz „petrecere” i podkreślając ich filozoficzny potencjał.

Profesor Zdzisław Hryhorowicz z Poznania (*Legion Michała Archaniola w publicystyce Constantina Noiki*) przedstawił i omówił dwanaście artykułów Noiki opublikowanych w 1940 roku w czasopismach „Buna Vestire” oraz „Vremea”, w których jest widoczna wyraźna fascynacja młodego filozofa nacjonalistyczną ideologią Legionu Michała Archaniola i jego wiara w misję Legionu w dziele odrodzenia ducha rumuńskiego.

Dr Emilia Ivancu (*Trzy poematy pod znakiem oddalenia. Constantin Noica, Sanda Stolojan: poetyka przyjaźni*), lektorka języka rumuńskiego na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu pokazała mniej znaną twarz filozofa z Paltinisu jako poety i epistolografa, w świetle jego interesującej, bardzo osobistej korespondencji z poetką i tłumaczką Sandą Stolojan. Analizy tej głębokiej wymiany duchowej i intelektualnej autorka wystąpienia dokonała w nawiązaniu do filozofii dialogu Martina Bubera.

Dr Valentin Cioveie z Uniwersytetu w Bukareszcie, w referacie *Patologia filozoficzna i duchowa* podjął temat choroby, patologii duchowej w jej wymiarach filozoficznym oraz duchowym, analizowanym na gruncie myśli prawosławnej. Referent porównał obraz i diagnozę patologii filozoficznej i duchowej w dziełach Constantina Noiki, jego syna Razvana Noiki oraz Michała Sory.

Dr Jakub Momro z Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Historia, histeria, nihilizm. Noica, Cioran, Beckett*) przedstawił interpretacje dzieła Samuela Becketta, dokonane przez dwóch wybitnych rumuńskich myślicieli, ukazując ich stosunek do nowoczesności, a szczególnie - do problematyki nihilizmu, histerii, historii, alienacji, choroby.

Nicolas Cavaillès z Paryża (*Noica w/ku Logosowi albo jak było możliwe coś nowego*), także zestawiając częściowo Noikę z Cioranem, skupił się na analizie bogactwa semantycznego i myślowego słowa „intru”, odgrywającego bardzo ważną rolę w ontologii Noiki i zinterpretował je jako sposób mówienia o Absolucie, który jednak nie jest ufundowany na tradycyjnej filozoficznej koncepcji podstawy, fundamentu.

Dr Andrzej Zawadzki z Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Constantin Noica i współczesna filozofia hermeneutyczna*) podjął próbę ukazania zbieżności myśli Noiki ze współczesną filozofią hermeneutyczną (min. Heideggerem, Gadamerem, Ricoeurem, Vattimo). Autor wyróżnił sześć obszarów problemowych: filozofowanie w języku, ontologię „słabą”, narracyjny wymiar bytu, prymat pytania nad odpowiedzią, interpretację dialektyki w duchu hermeneutycznym oraz projekt logiki hermeneutycznej, w których zbieżności te są szczególnie widoczne.

Profesor Marta Wyka z Uniwersytetu Jagiellońskiego, w referacie *Urodzeni w 1910 roku: razem czy osobno? (Cioran, Eliade, Miłosz)* pokazała „paralelne biografie” najważniejszych przedstawicieli pokolenia 1910 w Polsce i Rumunii, traktując je jako charakterystyczne dla losów i kondycji dwudziestowiecznych intelektualistów z Europy Środkowej.

Dr Dorota Sieroń-Galusek z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (*Noica i Giedroyć: dwie drogi zachowania ciągłości kultury*) porównała rolę, jaką odegrał paideiczny ideał Noiki ocalenia wartości kulturalnych w reżymie komunistycznym z działalnością Jerzego Giedroycia, redaktora wydawanego na emigracji, polskiego czasopisma „Kultura”, niezwykle ważnego dla życia kulturalnego Polski po II wojnie.

Podczas konferencji wygłoszono też referat *Dialog Noica-Pöggeler. Zapiski w tonie polemicznym*, nadesłany przez dr Laurę Pamfil, poświęcony analizie interpretacji, jakiej Noica poddał *Fenomenologię ducha* Hegla i porównaniu tej interpretacji z wykładnią Oto Poggelera w szerokim kontekście ważnych problemów filozofii XX wieku.

Andrzej Zawadzki

A treia Conferință internațională *Receptarea literaturii polone în lume, Cieszyn 2009*

În perioada 8-10 iunie 2009, Institutul de Literatură Polonă și Catedra de Limbă și Cultură Polonă ale Universității Sileziene din Katowice au organizat Conferința internațională consacrată receptării literaturii polone în lume. Conferința s-a desfășurat în orașul Cieszyn, concentrându-se asupra câtorva aspecte fundamentale: legătura dintre literatura polonă și alte literaturi europene (corespondențe, legături, influențe), literatura polonă în receptarea poloniștilor străini (modalități de interpretare a textelor literare canonice), literatura polonă în istorii literare străine, scrise pentru cititorii din țara respectivă, prezența literaturii polone în manuale și programe școlare în licee și universități, forme de receptare a literaturii polone în lume (traduceri, adaptări, inscenizări etc.).

La lucrările conferinței au participat numeroși poloniști atât din țări europene, cât și din China, Coreea și Japonia (conferința a avut loc la scurt timp după Congresul traducătorilor de la Cracovia, astfel încât o parte dintre participanții la congres s-au deplasat la Cieszyn).

Din partea României, în afară de subsemnatul (*Receptarea literaturii polone în România*), a participat lector dr. Cristina Godun, cu comunicarea *Receptarea lui W. Gombrowicz în România*.

Conferința s-a bucurat de succes datorită nivelului științific ridicat al comunicărilor prezentate, precum și dezbaterilor care au avut loc în urma fiecărei sesiuni.

Mulțumim și pe această cale organizatorilor prof. dr. Krzysztof Kłosiński, (președinte), dr hab. Romuald Cudak, prof. dr hab. Jolanta Tambor, dr Barbara Morcinek, mgr Maria Czempka-Wewióra (secretarul conferinței).

Constantin Geambașu

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

Despre autori

Anoca, Dagmar Maria – conf.dr. la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, domenii de interes: cultură și literatură slovacă

Călin, Gheorghe – prof.dr. asociat la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, domenii de interes: cultură și literatură slovacă

Dan, Mariana – prof.dr. la Catedra de limba și literatura română a Facultății de Filologie, Universitatea din Belgrad, Serbia, domenii de interes: critică, istorie și teorie literară, mit și antropologie, relații culturale româno-sârbe, imagologie, poezie

Franke, Natalia – critic de teatru

Ganceva, Bistra – doctor la Catedra de literatură bulgară a Facultății de Filologie la Universitatea din Plovdiv, lector de limba și literatura bulgară la Universitatea din București, domenii de interes: literatură bulgară (secolele al XIX-lea – al XX-lea).

Geambașu, Constantin – prof.dr. la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, domenii de interes: literatură polonă contemporană, cultură polonă, literaturi slave comparate.

Godun, Cristina – lect.dr. la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: literatură polonă

Kozicka, Dorota – lect.dr. la Facultatea de Filologie Polonă a Universității Jagiellone din Cracovia, Polonia; domenii de interes: literatură comparată

Marin, Florentina – preparator la Catedra de filologie rusă a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: domeniul literaturii

Markova, Rosița – lect.univ.dr. la Facultatea de Filologie, Universitatea „Kliment Ohridski” din Sofia, Bulgaria, domenii de interes: literatură bulgară și română, istorie și teorie literară

Nedelcu, Octavia – conf.dr. la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: literatură și cultură sîrbă

Nițșor, Ciprian – masterand la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București, „Studii de cultură rusă și comunicare în afaceri”; domenii de interes: literatură rusă, mentalități

Olteanu, Antoaneta – prof.dr. la Catedra de filologie rusă a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: literatură rusă (perioada veche și modernă, literatura secolelor al XX-lea – al XXI-lea), istoria mentalităților, etnologie.

Osman-Zavera, Maria – lect.dr. pensionar la Catedra de limbi și literaturi slave a

Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, domenii de interes: contacte lingvistice româno-bulgare, limba slavă veche, limba bulgară contemporană, dialectologie bulgară

Pavlovičová, Kristína – drd. la Catedra de literatură slovacă, Facultatea de Filosofie a Universității „J.A. Comenius” din Bratislava, Slovacia; domenii de interes: literatură

Puiu, Cătălina – lect.dr. la Catedra de limbi și literaturi slave a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: literatură bulgară contemporană

Roșianu, Nicolae – prof.dr. pensionar la Catedra de filologie rusă a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: folclor

Șoptereanu, Virgil – prof. asociat dr. la Catedra de filologie rusă a Facultății de Limbi și Literaturi Străine de la Universitatea din București, domenii de interes: literatură rusă (secolele al XX-lea – al XXI-lea)

Stankov, Ivan – prof.dr. la catedra de filologie bulgară, Universitatea din Veliko-Târnovo, lector de limba și literatura bulgară la Universitatea din București, domenii de interes: literatură română și bulgară contemporană, literatură comparată

Stojanović, Milena – cercetător științific dr. la Institutul de Literatură și Artă din Belgrad, redactor la revista „Sveske” din Pancevo

Tetean, Diana – conf.dr. la Catedra de slavistică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, domenii de interes: literatură rusă

Uliu, Adriana – conf.dr. pensionar la Catedra de Limbi moderne a Facultății de Litere de la Universitatea din Craiova, domenii de interes: literatură rusă

Vasile, Cristina – traducător, doctor în filologie, București, România; domenii de interes: literatură rusă

Zajączkowska, Izabella – profesor; domenii de interes: literatură

Zawadzki, Andrzej – lect.dr. la Catedra de antropologie culturală, Universitatea Jagellonă din Cracovia, domenii de interes: literatură polonă contemporană.

CUPRINS

LITERATURĂ

**„60 de ani de la înființarea Catedrei de limbi și literaturi slave
la Universitatea din București”, București, 2-3 octombrie 2009**

Gh. Călin, <i>Motive antice în sonetele lui Ján Kollár</i>	5
Mariana Dan, <i>Avangarda sârbească: între istorie și paradigmă</i>	9
Natalia Franke, „ <i>Kordian</i> ” <i>Juliusza Słowackiego w świetle inscenizacji teatralnych</i> ...	25
Bistra Ganceva, „ <i>Вазовата</i> » <i>Румъния</i>	33
Constantin Geambașu, <i>Drama „Kordian” de Juliusz Słowacki</i> (<i>structură și semnificație</i>).....	47
Cristina Godun, <i>Mituri poloneze în „Lilla Weneda” de Juliusz Słowacki</i>	55
Dorota Kozicka, <i>Z perspektywy podróży. polska proza niefikcjonalna po 1989 roku</i> ...	63
Florentina Marin, <i>Mutațiile omului modern în romanul Tatianeii Tolstaia „Zâtul”</i>	75
Rosița Markova, <i>Неизвестен ръкопис на Лаура Баз-Фотиаде: „Любов и алчност</i> <i>в творчеството на Елин Пелин и Ливия Ребряну</i>	83
Octavia Nedelcu, <i>Confluente lirice: Marin Sorescu și Vasko Popa</i> (<i>Experiențe de tălmăcire: de la poet la poet</i>)	97
Ciprian Nițșor, <i>Relația dintre artă și Dumnezeu în concepția lui N.V. Gogol.</i> <i>Studiu de caz: nuvela „Portretul”</i>	107
Antoaneta Olteanu, <i>Neoopricinina sau antiutopa lui Sorokin („Ziua opricinicului”,</i> <i>2006; „Kremlinul de zahăr”, 2008)</i>	113
Kristína Pavlovičová, <i>Reflexie dobových napětí Uhorska v barokovej poézii</i>	123
Cătălina Puiu, <i>Gheorghii Gospodinov – un maestru al provocărilor</i>	147
Virgil Șoptoreanu, <i>Comicul și jocul în literatură</i>	153
Ivan Stankov, <i>Сън и реалност в късата проза от 60-те години</i> (<i>Думитру Цепеняг и Васил Попов</i>)	165
Milena Stojanović, <i>Žanrovski hibridizam u drama Borislava Mihajlovića Mihiza</i>	169
Diana Tetean, <i>Символ курга в творчествe В. Набокова</i>	187
Adriana Uliu, <i>Panaît Istrati și literatura rusă</i>	197
Cristina Vasile, <i>Romanul „Stigmatul Casandrei” de Cinghiz Aitmatov</i>	207
Izabella Zajączkowska, <i>Dotyk sacrum. Próba uporządkowania motywów</i>	

Romanoslavica vol. XLVI, nr. 2

<i>religijnych w powojennej twórczości poetyckiej Czesława Miłosza</i>	223
Andrzej Zawadzki, „ <i>Dziennik w ścisłym znaczeniu tego wyrazu</i> ” Bolesława Malinowskiego i „ <i>Dziennik indyjski</i> ” Mircei Eliadego – próba analizy porównawczej	241

RECENZII

Octavia Nedelcu, <i>Cântecul de lebedă după 20 de ani... Voislava Stoianovic, Додури и прожимања/ Contacte și interferențe</i>	253
Cristina Godun, <i>Constantin Geambașu. Texte și contexte. Incursiuni critice în literatura polonă</i>	254
Antoaneta Olteanu, <i>V.I. Tihomirova, Pol'skaja proza o Vtoroj mirovoj vojne v sociokul'turnom kontekste 1989-2000</i>	256

PERSONALIA

Nicolae Roșianu, <i>Profesorul Gheorghe Barbă la 80 de ani</i>	261
--	-----

IN MEMORIAM

Maria Osman-Zavera, <i>Zlatca Iuffu (1915-2009)</i>	273
---	-----

CRONICI

Andrzej Zawadzki, <i>Konferencja naukowa „Constantin Noica i filozofia rumuńska XX wieku”</i>	277
Constantin Geambașu, <i>A treia Conferință internațională „Receptarea literaturii polone în lume”, Cieszyn, 2009</i>	279

Despre autori	281
----------------------------	-----